

Govor šefice misije OEBS-a u Crnoj Gori
„Unaprijeđenje stabilnosti Jugoistočne Evrope – Crna Gora i jačanje
kolektivnog sistema bezbjednosti”
Pravni fakultet, Podgorica, 29. mart 2017. godine

Zahvaljujem, dekane Rakočeviću,
Uvaženi ministre Boškoviću,
Uvaženi ministre Nuhodžiću,
Ambasadore Močnik,
Studenti i predavači Pravnog fakulteta,
Želim vam svima dobar dan!

Prije svega, želim da izrazim svoje zadovoljstvo što sam kao novomenovana šefica Misije OEBS-a u Crnoj Gori danas ovdje sa vama.

Želim da zahvalim dekanu i Pravnom fakultetu, što su mi pružili ovu priliku.

S obzirom na to da sam značajan dio svoje diplomatske karijere radila u ovom regionu, veoma mi je drago što sam ovdje danas sa vama, da razgovaramo o ovoj značajnoj temi.

Glavni razlog zbog kojeg sam prihvatila vaš ljubazan poziv je saznanje da ću biti u prilici da se sretnem sa mladim ljudima, od kojih će mnogi jednog dana biti lideri ove zemlje!

S obzirom na to da posjedujem pouzdane informacije da ste svi vi veoma aktivna grupa mladih ljudi, zaista se radujem vašim pitanjima i komentarima na koje ću rado odgovoriti!

Vaše ekselencije,
Dame i gospodo,

Danas bih ovdje sa vama željela da razgovaram o jednom pitanju za koje vjerujem da je važno za vas, vaše porodice i vaše lokalne zajednice.

Naime, želim da kažem da Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju, poznatija kao OEBS, predstavlja efikasan i pravovremeni forum za politički dijalog na visokom nivou, o nizu pitanja koja se odnose na političko bezbjednosni aspekt.

OEBS je trenutno najveća svjetska regionalna bezbjednosna organizacija koja pokriva sveobuhvatnu i kooperativnu bezbjednost na području od Vankuvera do Vladivostoka. Dopustite mi da isto tako ustvrdim da OEBS pruža djelotvornu platformu za buduće zajedničke aktivnosti na planu poboljšanja života zajednice i građana na ovom području.

OEBS nudi savremene mehanizme koji pokrivaju mnoge aspekte ciklusa konflikta. Ti se aspekti odnose na oblasti ranog upozoravanja i ranog djelovanja, spriječavanje sukoba, pospješivanje dijaloga, podršku i posredovanje, kao i na post-konfliktnu rehabilitaciju. OEBS takođe nastavlja da jača povjerenje javnosti i rada koji vodi ka demokratskim i zajednicama zajedničke bezbjednosti. U tom smislu, pristup OEBS-a se može sagledati kao sveobuvatan, kao i da je usmjeren ka „tri dimenzije” bezbjednosti kao jednoj integralnoj cjelini; a to su: političko-vojna, ekonomska i dimenzija zaštite životne sredine, kao i ljudska dimenzija bezbjednosti.

Po mom mišljenju, postoje tri glavna faktora koji su ključni za uspjeh i održivost svih napora u dijelu reforme bezbjednosnog sektora.

Dopustite mi da se kratko osvrenem na njih.

Najprije je važno da se ti procesi sprovode u punom dogovoru s vlastima dotične države, civilnim društvom, kao i tehničkim stručnjacima.

Drugo, reforme bezbjednosnog sektora zahtijevaju jako nacionalno vlasništvo i puni angažman. Ovdje je tijesna saradnja između uključenih ministarstava, institucija i uopšte partnera u reformama od ključnog značaja. Isto tako, međunarodna pomoć treba da bude usklađena sa lokalnim potrebama i dobro koordinirana. Zaista, jedna od vodilja u radu OEBS-a, kako ovdje, tako i na drugim područjima je djelovanje tako da se izbjegnu preklapanja i dupliranje napora. Treće, međunarodni i regionalni akteri treba da tijesno sarađuju u sprovođenju zajedničkih nacionalnih i regionalnih ciljeva.

Mislim da je poenta očigledna - ako vlasti u cijeloj regiji zajedno rade na jačanju regionalne saradnje, onda ima smisla da se takve aktivnosti ogledaju i kroz djelovanje međunarodne zajednice.

Sa svoje strane, OEBS nastavlja da procjenjuje bezbjednosne prijetnje i izazove u svom regionu djelovanja. OEBS nastavlja da pruža djelotvornu podršku svih 57 zemalja članica/učesnica kako bi se išlo u korak sa bezbjednosnim izazovima današnjice. OEBS nastavlja da tretira čitav niz tematskih pitanja koja imaju uticaj na bezbjednost u regionu jugoistočne Evrope kroz svoje mreže operacija na terenu.

OEBS takođe i dalje tretira i drugi niz tematskih pitanja putem svojih specijalizovanih institucija, a to su: Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava, Kancelarija predstavnika za slobodu medija, i Kancelarija Visokog povjerenika za nacionalne manjine.

U još širem kontekstu, OEBS obuhvata tematska područja u rasponu od kontrole naoružanja, borbe protiv terorizma, i dobrog upravljanja u procesu demokratizacije, do slobode medija i ljudskih i manjinskih prava.

I, kao što sam sam već rekla, OEBS-ove operacije na terenu prepoznate su kao jedan od njegovih glavnih resursa. One se zapravo mogu opisati kao OEBS-ove „oči i uši” na terenu. One takođe omogućavaju OEBS-u da bolje pristupa problemima kada se

pojave, na lokalnom nivou. One igraju ključnu ulogu u post-konfliktnom periodu, u cijeloj regiji, i pomažu vraćanju povjerenja javnosti. Na kraju, one služe za jačanje nacionalnih kapaciteta kroz širok raspon konkretnih projekata kojima je cilj reagovati na stvarne potrebe lokalnih zajednica i građana. Iako je OEBS prisustan na terenu u regiji još od 1992. godine, kada je uspostavljena Posmatračka misija u Skoplju - mnogi izazovi i dalje ostaju.

Ipak treba s pravom istaći značajan napredak koji je ovoj zemlji ostvaren u posljednjih 20 godina. Dakako, dugotrajna stabilnost u regiji još nije osvojena. I dalje postoji potreba da se bavimo izazovima naslijeđenim iz prošlosti. I dalje postoji potreba za podrškom procesu tranzicije i demokratskim reformama, za promovisanjem vojne transparentnosti, kao i povećanjem državnih kapaciteta u borbi protiv transnacionalnih prijetnji.

Sve to jasno pokazuje da je regionalna saradnja, koju OEBS pospješuje, još uvijek potrebna. Vlasti širom ove regije su učinile dosta u ostvarivanju njihovih bezbjednosno-odbrambenih strateških ciljeva, kao i u dijelu unaprijeđenja mjera usmjerenih na povećanje povjerenja javnosti. Takođe, region nastavlja da i dalje usklađuje politiku djelovanja i ciljeve u dijelu kontrole konvencionalnog naoružanja.

Dakle, kao što sam pomenula, OEBS je svjedok prave posvećenosti regiona daljem nastavku reformi u bezbjednosnom sektoru. Bezbjednosne agencije su pokazale pravu posvećenost namjeri da djeluju odgovorno i transparentno u skladu sa međunarodnim standardima, pod okriljem demokratske civilne kontrole, i pod okvirom vladavine prava.

Dopustite mi da sa zadovoljstvom istaknem pozitivan primjer Crne Gore u tom kontekstu, i da se osvrnem na to zašto se Crna Gora s pravom pominje kao „faktor stabilnosti” u regiji: Regionalna saradnja i dobrosusjedski odnosi čine ključni dio reformi u Crnoj Gori, što uveliko doprinosi stabilnosti, pomirenju i dobre klime za rješavanje pitanja naslijeđenih iz prošlosti. Crna Gora je nastavila da aktivno sudjeluje u regionalnim inicijativama poput Procesu saradnje u Jugoistočnoj Europi, Vijeću za regionalnu saradnju, te u Igmanskoj inicijativi.

Vaše ekscelencije,
Dame i gospodo,

U završnom dijelu mog obraćanja želim da naglasim da promovisanje stabilnosti regiona i jačanje kolektivnih sistema bezbjednosti nisu neki apstraktni pojmovi bez utemeljenja i značaja za živote svih nas.

Ovo kažem vrlo svjesno, i to iz dva konkretna razloga.

Najprije, vi ste svi građani ove zemlje.

Svi vi ovdje imate porodice, i svi ste dio lokalnih zajednica. Stoga je pitanje regionalne stabilnosti i kolektivne sigurnosti nešto što se odnosi na svakoga od vas! Jer, upravo

zbog postojanja održivih sistema imamo priliku da živimo u miru, i imamo mogućnost da uživamo srećan život sa našim porodicama.

Isto tako, a to sam pomenula i u uvodnom dijelu moga obraćanja, svi vi koji sjedite ovdje imate i ambiciju da budete sastavni dio pravne profesije.

To je jasno, čim ste danas tu.

Svako od vas, sigurna sam, gaji strast prema jačanju vladavine prava u ovoj zemlji. Štoviše, neki od vas će postati kreatori politike, bilo u upravi, kao rukovodioci ili kao zvaničnici, a neki od vas će postati advokati.

Dakle, jednostavno rečeno, upravo će na vama biti odgovornost da u godinama koje predstoje doprinosite daljem vođenju procesa za regionalnu stabilnost i kolektivnu sigurnost. Vi ćete biti ti koji će biti pozvani da donesu ključne odluke koje će pomoći vašim sunarodnicima da dobiju obrazovanje koje žele, zdravstvenu zaštitu koja im je potrebna, i posao koji bi voljeli da rade. Pa ipak, bez održive regionalne stabilnosti i zajedničkih sistema bezbjednosti nemate praktično ništa.

Dakle, dame i gospodo, pred vama je svečana dužnost!

Stoga, uručujući vam dobre želje za dalji nastavak vaše akademske karijere, dopustite mi da vam takođe poželim sve najbolje u daljem nastavku podrške vašoj zemlji u njenom daljem napredovanju.

Stoga, dekane Rakočeviću, mislim da ću ovime završiti ovaj dio mog obraćanja, i kao što sam rekla na početku, radujem se komentarima i pitanjima zainteresovanih.

Hvala vam još jednom, i stojim vam na raspolaganju za pitanja.